

Splošna knjižnica
Slovenske Konjice

**Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva
v letu 2026**

Poslanstvo knjižnice in cilji, ki jih želi knjižnica z načrtovanim nakupom uresničiti

Splošna knjižnica Slovenske Konjice je osrednja knjižnica za območje občin Slovenske Konjice, Zreče in Vitanje, ki skupaj štejejo 24.354 prebivalcev (stanje na dan 1. 7. 2025). Deluje kot javna kulturna in izobraževalna ustanova ter opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti. S svojim delovanjem predstavlja pomemben kulturno-informacijski dejavnik v lokalnem okolju.

Temeljno poslanstvo knjižnice je zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in informacij, predvsem z izposojajo ter z oblikovanjem aktualnih in kakovostnih knjižničnih zbirk.

Prebivalcem omogoča pridobivanje znanja in informacij, podporo pri izobraževanju, sprostitev, kakovostno preživljanje prostega časa ter prostor za druženje. Knjižnica je usmerjena v različne ciljne skupine in njihove interese, hkrati pa s številnimi programi in dejavnostmi deluje kot kulturno, socialno in informacijsko središče ter stičišče lokalne skupnosti.

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva je oblikovan na podlagi strokovnih in normativnih izhodišč, zapisanih v veljavni zakonodaji in strokovnih dokumentih, zlasti v: Zakonu o knjižničarstvu, Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (2023), Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (2018–2028), Uredbi o osnovnih storitvah knjižnice (2022), Zakonu o financiranju občin, Nacionalnem programu za kulturo, Manifestu o splošnih knjižnicah (1994), Ljubljanskem manifestu o branju na višji ravni (2023), Odloku o ustanovitvi JZ Splošna knjižnica Slovenske Konjice ter na podlagi ugotovljenih potreb okolja.

Nakup knjižničnega gradiva in dopolnjevanje knjižnične zbirke se v knjižnici že vrsto let izvajata načrtno in premišljeno, tako v osrednji knjižnici kot tudi v treh krajevnih enotah. V letu 2026 bomo nadaljevali z oblikovanjem kakovostne in aktualne knjižnične zbirke v skladu s strokovnimi priporočili in standardi, pri čemer bomo v največji možni meri upoštevali potrebe uporabnikov. Vsebinska izhodišča načrtovanja nakupa izhajajo iz ciljev sofinanciranja nakupa knjižničnega gradiva s strani Ministrstva za kulturo, ugotovljenih potreb okolja, obstoječe knjižnične zbirke ter priporočil stroke.

Vsebinski kriteriji

Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva upoštevamo predvsem:

- informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja,
- razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti oziroma spodbujanje informacijske pismenosti,

- načrtovano število enot knjižničnega gradiva ter zastopanost različnih tematskih oziroma predmetnih področij,
- strokovna priporočila o sestavi in obsegu knjižničnih zbirk,
- zagotavljanje splošne dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice,
- izgradnjo in dopolnjevanje kakovostnih knjižničnih zbirk, zlasti njihovo aktualnost in prilagojenost potrebam okolja,
- nakup izvirne slovenske klasične in sodobne literature, humanistike, znanstvene in strokovne literature ter kakovostne prevodne literature,
- dopolnjevanje in posodabljanje zbirk s knjižnim in neknjižnim gradivom različnih vrst, oblik in dostopnosti, zlasti z zagotavljanjem dostopnosti e-knjig in zvočnih knjig v slovenskem jeziku,
- načrtovano število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska,
- nadgrajevanje oziroma izgradnjo urejene zbirke domoznanskega gradiva za lokalne študije,
- načrtovano tedensko število ur odprtosti osrednje knjižnice in njenih enot,
- delež organizacijskih enot z dostopom do vzajemnega kataloga in dostopnost informacij o gradivu v vzajemnem bibliografskem sistemu,
- načrtovano število včlanjenih prebivalcev,
- sodelovanje z drugimi knjižnicami,
- podporo vseživljenjskemu učenju ter kakovostni izrabi prostega časa,
- izvajanje dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti in bralne kulture ter k neformalnemu in formalnemu izobraževanju, informiranosti in osebnemu razvoju prebivalcev.

Cilji letnega nakupa knjižničnega gradiva

Cilji načrtovanega nakupa gradiva v letu 2026 so:

- zbiranje, obdelava, hranjenje, vzdrževanje, predstavljanje in posredovanje knjižničnega gradiva ter informacij z namenom krepitev informacijske pismenosti,
- zagotavljanje splošne dostopnosti raznovrstne in kakovostne slovenske založniške produkcije vsem prebivalcem na območju knjižnice, zlasti dostopnosti izvirne slovenske klasične in sodobne literature, humanistike, znanstvene in strokovne literature ter kakovostne prevodne literature,
- zagotavljanje ustreznega števila naslovov in izvodov glede na potrebe in interese

- uporabnikov ter skrb za izgradnjo kakovostnih in aktualnih knjižničnih zbirk, prilagojenih potrebam okolja in ciljem kulturne politike,
- zagotavljanje gradiva različnim kategorijam uporabnikov za izobraževalno-informacijske namene in razvedrilo ter spodbujanje vseživljenjskega učenja in kakovostne izrabe prostega časa,
 - zadovoljevanje potreb dijakov in študentov po osnovni strokovni literaturi z različnih področij,
 - nadgrajevanje in urejanje domoznanskih zbirk za lokalne študije ter spodbujanje njihove uporabe,
 - ohranjanje in pridobivanje uporabnikov s posodabljanjem knjižnih in neknjižnih zbirk različnih vrst, oblik in dostopnosti,
 - upoštevanje strokovnih priporočil o sestavi in obsegu knjižničnih zbirk,
 - upoštevanje Ljubljanskega manifesta o branju na višji ravni (2023) ter spodbujanje bralnih spretnosti na višji ravni z ustreznim izborom gradiva in dejavnostmi knjižnice,
 - z izvajanjem obknjižničnih dejavnosti prispevati k razvoju pismenosti, bralne kulture in kakovostnemu preživljanju prostega časa ter krepiti aktivno članstvo in osebni razvoj prebivalcev.

Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja

Knjižnica uporabnikom zagotavlja informacije in storitve, ki spodbujajo vseživljenjsko učenje. V letu 2026 bomo nadaljevali z izvajanjem in spodbujanjem informacijske pismenosti, izobraževanja ter raziskovanja ter posebno pozornost namenili dejavnostim, ki so v lokalnem okolju posebej izrazite (raziskovalna dejavnost, kulturna dediščina, turizem ipd.). Nadaljevali bomo z zbiranjem, hranjenjem in urejanjem domoznanske zbirke.

Uporabnike bomo o kakovostni literaturi, novostih in prireditvah obveščali z različnimi komunikacijskimi kanali (priporočilni sezname, mediji, družabna omrežja ipd.). Z obknjižničnimi dejavnostmi bomo spodbujali kakovostno preživljanje prostega časa za vse skupine uporabnikov, vključno s predšolskimi otroki, osnovnošolci, srednješolci, študenti, upokojenci ter uporabniki s posebnimi potrebami. Sodelovali bomo z vzgojno-izobraževalnimi in drugimi ustanovami ter jim zagotavljali podporo z informacijami in storitvami, hkrati pa si bomo prizadevali za okrepljeno prepoznavnost knjižnice v lokalni skupnosti z namenom širjenja bralne kulture in pismenosti.

Razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti

Slovenske Konjice so osnovnošolsko, srednješolsko in višješolsko središče Dravinjske doline, zato v knjižnici, glede na potrebe okolja, posebno pozornost namenjamo informacijskim, izobraževalnim in raziskovalnim vsebinam. Lokalno okolje dopolnjuje razvejana mreža vzgojno-izobraževalnih ustanov ter druge pomembne ustanove in društva (glasbena šola, dom upokojencev, varstveno-delovni center, Center za kulturne prireditve ter številna kulturna, športna, humanitarna in druga društva).

V okviru spodbujanja branja in bralne kulture bomo nadaljevali z izvajanjem projektov za vse starostne skupine in ob tem upoštevali kulturne potrebe okolja. Po krajevnih skupnostih občin Slovenske Konjice in Zreče deluje enajst knjigobeznic, katerih zbirke redno pregledujemo in dopolnjujemo.

Predšolski otroci

Zavedamo se, da je razvoj predbralne pismenosti ključen za otrokov intelektualni, čustveni, socialni, jezikovni in gibalni razvoj. Zato bomo posebno pozornost namenjali vzpostavljanju pozitivnega odnosa do branja, jezika, ilustracije ter spoznavanju knjižnice. Izvajali bomo dejavnosti, ki spodbujajo vključevanje staršev in vrtcev ter ozaveščajo o pomenu branja v zgodnjem obdobju.

Za predšolske otroke bomo nabavljali predvsem kartonke, igroknjige, slikanice, gradivo za prvo učenje in spoznavanje s knjigami, serijske publikacije, knjige z velikim tiskom ter izbrano neknjižno gradivo. Pri izboru bomo upoštevali kakovost, strokovne ocene in priporočila ter v zbirko vključevali tudi gradivo z znakom kakovosti Zlata hruška. Nadaljevali bomo sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (obiski skupin, pravljíčarka ob posebnih priložnostih). Vključeni bomo v aktivnosti, kot so predšolska pravljíčna bralna značka, Pravljíčne urice, projekt Pravljíčni vrtíljak, aktivnosti v spletnih skupnostih ter ustvarjalne delavnice. V poletnem času bomo nadaljevali tudi z organizacijo večernih animacij za otroke v parku ob knjižnici (Kresničke).

Osnovnošolci

Za osnovnošolce bomo nabavljali slikanice, kratke zgodbe, poezijo, krajša in daljša leposlovna dela, poljudnoznanstvena dela z različnih področij, gradivo z mladostniško problematiko, serijske publikacije ter izbrano avdiovizualno gradivo. Poseben poudarek bo na kakovostnih besedilih slovenskih in tujih avtorjev, literaturi z znakom kakovosti Zlata hruška ter na dostopnosti e-knjig in zvočnih knjig v slovenskem jeziku. Za to skupino bomo organizirali literarne obiske, predavanja, razstave ter tudi digitalne vsebine na družbenih omrežjih.

Srednješolci

Ker je območje tudi srednješolsko središče (Gimnazija Slovenske Konjice, Šolski center, v Zrečah Srednja poklicna in strokovna šola), bomo pri izboru gradiva upoštevali potrebe srednješolcev: gradivo za šolske obveznosti (seminarske naloge, raziskovalne naloge, matura), gradivo o odraščanju in oblikovanju identitete, gradivo za poklicno orientacijo ter pristočasno branje. Pri izboru bodo ključni kakovost vsebine ter jezikovne in likovne prvine, pri čemer si bomo pomagali s strokovnimi ocenami, nagradami in priznanji. Še posebej bomo pozorni na ponatise slovenske leposlovne klasike ter na zvočne in e-knjige v slovenskem jeziku. Dijakom bomo omogočali dostop do podatkovnih baz ter izvedli projekt Rastem s knjigo. Nadaljevali bomo tudi z izvedbo Festivala Spirala, izdajo Literarne revije Spirala, Poletnimi kulturnicami ter rednim komuniciranjem in priporočili v spletnih skupnostih.

Študenti

Izkušnje kažejo, da študenti pogosto uporabljajo knjižnice v kraju študija, zato je bil njihov delež v preteklosti nižji. Ker se območje razvija tudi v smeri visokošolskega središča, bomo v letu 2026 v zbirko načrtno vključevali strokovno in znanstveno literaturo s področij, kjer je v okolju največ povpraševanja, ter nadaljevali z nabavo e-knjig in zvočnih knjig. Študentom bomo omogočali dostop do podatkovnih baz in organizirali izobraževanja za njihovo učinkovito uporabo. Na voljo jim bodo tudi obknjižnične dejavnosti knjižnice.

Odrasli in upokoјenci

Odrasli in upokoјenci predstavljajo pomembno in zvesto ciljno skupino. Knjižnično zbirko bomo dopolnjevali z aktualnim leposlovjem, strokovnim gradivom, gradivom v tujih jezikih ter serijskimi publikacijami. Za odrasle bomo nabavljali gradivo različnih strok in disciplin, poljudno literaturo za osebno rast in neformalno izobraževanje, gradivo za kakovostno preživljanje prostega časa, avdiovizualne vsebine ter informativno in strokovno periodiko, vključno z informacijami javnega značaja. Za upokoјence bomo izbirali gradivo glede na interese in potrebe ter z namenom ohranjanja mentalne aktivnosti. Pri nakupu bomo upoštevali tudi predloge uporabnikov.

Nadaljevali bomo z bralno značko za odrasle, gostovanji slovenskih avtorjev, literarnimi večeri, razstavami, priporočilnimi seznamami in vsebinskimi promocijami, s katerimi bomo podpirali izvirno slovensko in kakovostno prevodno literaturo ter e-knjige in zvočne knjige v slovenskem jeziku. Izvajali bomo tudi program Pravlјice za odrasle. Nadaljevali bomo z organizacijo Literarnega festivala Spirala, Čajank in Poletnih kulturnic ter s psihološko bralno skupino, ki jo vodi zunanja strokovnjakinja. Za e-knjige in zvočne knjige bomo organizirali usposabljanja za njihovo učinkovito uporabo.

Načrtovano število enot in zastopanost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti

V letu 2026 načrtujemo nabavo 3.615 enot knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih in nakup 130 licenc za zvočne knjige na portalu Audibook. Uporabnikom bomo omogočili dostop do vseh naslovov e-knjig v slovenskem jeziku v sistemu COBISS Ela (približno 3.000 naslovov).

Sredstva občin bomo v celoti namenili knjižnemu gradivu in z njimi nabavili 2.546 enot knjižnega gradiva. Sredstva Ministrstva za kulturo bomo namenili za nakup 953 enot knjižničnega gradiva, kritje izposoj e-knjig v portalu COBISS Ela in nakup 130 licenc zvočnih knjig. Iz lastnih sredstev načrtujemo nakup 136 enot knjižničnega gradiva.

Nakup izvirne slovenske klasične in sodobne literature, humanistike, znanstvene in strokovne literature ter kakovostne prevodne produkcije bo tudi v letu 2026 temelj uresničevanja kulturnih, izobraževalnih, informacijskih, raziskovalnih in socialnih potreb uporabnikov. Za uporabo e-knjig in zvočnih knjig bomo organizirali izobraževanja.

Nakup iz sredstev Ministrstva za kulturo je načrtovan v višini 1 EUR na prebivalca (upoštevata se število prebivalcev s stalnim prebivališčem na dan 1. 1. 2025 – 23.924 prebivalcev).

Zastopanost gradiva na različnih medijih zagotavljamo z izborom in nakupom knjižnega in avdiovizualnega gradiva, elektronskih virov, e-knjig, zvočnih knjig in drugih netiskanih medijev. Načrtujemo 100 naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici, v organizacijskih enotah pa povprečno 30 tekočih naslovov.

Zagotavljamo prost dostop do gradiva za vse prebivalce, možnost izposoje na dom, oddaljen dostop do elektronskih podatkovnih baz ter storitve za skupine s posebnimi potrebami.

Zastopanost tematskih področij in upoštevanje strokovnih priporočil

Načrtovano razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom je 50 : 50, pri čemer je 30 % gradiva namenjenega otrokom in mladini. V letu 2026 nadaljujemo nabavno politiko, ki jo priporoča stroka ter je usmerjena v kakovost in aktualnost. Pri nabavi bomo zagotavljali zastopanost različnih tematskih področij in širok nabor naslovov, ki bodo ustrezno razporejeni po knjižnični mreži.

Zastopanost kakovostnih naslovov knjižničnega gradiva

Knjižnica sistematično skrbi za zbirko, v kateri so zastopani kakovostni naslovi. Z načrtno promocijo gradiva uporabnikom približujemo vsebine kakovostnih publikacij in spodbujamo njihovo izposajo. Zbirko bomo posodabljali z novostmi s področja literarnega ustvarjanja, prevodi klasičnih del, novostmi na znanstvenem in strokovnem področju ter posodobitvami

referenčnega gradiva.

V letu 2026 bomo posebej pozorni na nakup izvirne slovenske klasične in sodobne literature, humanistike, znanstvene in strokovne literature ter kakovostne prevodne literature ter na zvočne in e-knjige v slovenskem jeziku.

Aktualnost knjižničnega gradiva

Pri izboru bomo posebej skrbeli za aktualnost gradiva in upoštevali razvojne usmeritve lokalne skupnosti, demografske značilnosti in strukturo uporabnikov. Pozorni bomo na zadnje izdaje, posodobitve elektronskih virov, zadostno število licenc ter redno izločanje zastarelih in poškodovanih enot.

Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce

Cilj knjižnice je zagotavljati enak dostop do gradiva vsem prebivalcem ter razvijati storitve za skupine s posebnimi potrebami. Gradivo je v mreži knjižnic razporejeno tako, da osrednja knjižnica v Slovenskih Konjicah zagotavlja največji obseg gradiva, zlasti strokovne literature. Po potrebi omogočamo medoddelčno izposajo, s katero zagotavljamo enako dostopnost gradiva tudi krajevnim enotam. Pri načrtovanju nakupa za krajevne knjižnice upoštevamo tudi sredstva posameznih občin.

Posebno pozornost namenjamo uporabnikom s posebnimi potrebami. Nadaljevali bomo sodelovanje z OŠ – oddelkom s prilagojenim programom in Varstveno-delovnim centrom. Poleg vodenih obiskov organiziramo pravljичne ure, delavnice in razstave, uporabniki pa so vabljeni na vse prireditve.

Aktivno sodelujemo tudi z Društvom gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje, Zreče; posamezne prireditve tolmačimo v znakovni jezik, dvorana je opremljena s slušno zanko, dve knjižničarki sta opravili začetni tečaj slovenskega znakovnega jezika. Za slabovidne nabavljamo gradivo z večjim tiskom, omogočamo dostop do gradiva v braillovi pisavi ter nudimo lupe. Za gibalno ovirane so v enotah zagotovljene klančine in sanitarije, v osrednji knjižnici deluje dvigalo (od leta 2021). Na voljo imamo tudi gradivo za dislektike. Za starejše in nekatere druge uporabnike s posebnimi potrebami izvajamo obiske na domu in v domu upokojencev. Zaradi povečanja števila priseljencev posebno pozornost namenjamo gradivu za učenje slovenskega jezika in spoznavanje kulture ter organiziramo srečanja, na katerih jih seznanjamo s storitvami knjižnice.

Tesnejša povezanost elementov knjižničnega sistema in sodelovanje

Sodelovanje s knjižnicami v regiji poteka uspešno in kontinuirano. Izmenjujemo mnenja in priporočila, organiziramo srečanja zaposlenih ter posvete o dobrih praksah. Osrednja knjižnica Celje kot območna knjižnica zagotavlja strokovno podporo, koordinira območne naloge in omogoča razširjen dostop do gradiva. Nadaljevali bomo z brezplačno medknjižnično izposajo na celjskem območju.

Splošna knjižnica Slovenske Konjice je aktivno vključena v slovenske elektronske vire (Kamra, Obrazi slovenskih pokrajin, Dobreknjige.si) ter sodeluje tudi z drugimi knjižnicami po Sloveniji, zlasti s krajevno najbližjimi. Sodelujemo v vseslovenskem projektu Pravljičnice za odrasle. Lokalno sodelujemo tudi s šolskimi knjižnicami.

Dostopnost do informacij o kupljenem gradivu v vzajemnem bibliografskem sistemu

Poleg osrednje knjižnice, ki je odprta 48 ur tedensko, delujejo še tri enote, ki v skladu z določbami Uredbe presegajo 100 % odprtost. Z vključitvijo v vzajemni bibliografski sistem COBISS je vse nabavljeno gradivo v celoti dostopno v katalogu.

Promocija knjižničnih zbirk

Knjižnične zbirke promoviramo s priporočilnimi seznamami, projekti in načrtovanimi obiski uporabnikov. Na spletni strani knjižnice, družbenih omrežjih (npr. Bralna navdihovalnica, Pravljična soba, virtualni domoznanski oddelek), Instagramu ter na oglasnih deskah redno objavljamo vsebine o novostih, kakovostni literaturi in prireditvah ter seznam gradiva, nabavljenega s sredstvi ministrstva.

Knjižne novosti predstavljamo na izpostavljenih policah, posebej promoviramo nominirance in nagrajence, pripravljamo tematske razstave ter promocijo izvajamo tudi v okviru vodenih obiskov in obknjižničnih dejavnosti (pravljice, Čajanke, literarni večeri, festivali, Kresničke, Poletne kulturnice ipd.) ter projektov (Rastem s knjigo, Dan slovenskih splošnih knjižnic, Svetovni dan knjige ipd.). Letno izvedemo več kot 180 obknjižničnih dejavnosti.

Utemeljenost odstopanj od strokovnih priporočil

Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva za leto 2026 pričakujemo 56.000 EUR sredstev občin, 3.000 EUR lastnih sredstev in 23.924 EUR sredstev Ministrstva za kulturo, skupaj 82.924 EUR. Načrtujemo optimalen nakup skladno s strokovnimi priporočili, ob upoštevanju realnih povprečnih cen na trgu ter v okviru razpoložljivih finančnih sredstev.